

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.— Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf., Nux. Angenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelich Nachf., Anton Oppelich.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garsonă pe o coloană 10 bani pentru o publicare.— Publicări mai dese după tarife și învoială.— **RECLAME** pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXIV.

„GAZETA“ lese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de *Dumneică* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de *Dumneică* 3 franco.
Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei luni 6 corone.— Un exemplar 10 bani.— Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 233.

Brașov, Sâmbătă 20 Octomvrie (2 Noemvrie).

1901.

Curentul național predominant.

Förte interesantă este discuțiunea, ce s'a încins în camera deputaților din Viena la prima cetire a budgetului. Din resumatul scurt al discursurilor ținute de vorbitori ai diferitelor partide, ce-l publicăm mai jos, se mai poate cunoaște, că această discuțiune este tot-odată și importantă. Resultă din ea cu deosebire, că într'un stat poliglot, cum este și partea de dincolo a monarhiei, nimic nu se poate crea durabil, pe nici un teren nu se poate ajunge la o înțelegere deplină și liniștită până atunci, până când nu vor fi mai înainte rezolvate conflictele naționale dintre diferitele popore ale imperiului printr'o împăciuire națională leală și dreptă.

Ministru-președinte Koerber declarând, că evită de a-se atașa la vre-un partid național, căci vrea să fiă neutral, umbliă să împingă înainte cestiunile economice și apellază în interesul statului și al poporațiunei. La și succes până acuma, de-a face ca parlamentul să între în discușiunea proiectelor economice și să se dedea astfel la o activitate rodnică; ia succes în dările din urmă a delătura și piedecile, ce se opuneau desbaterii budgetului. Dér cu câtă greutate a dobândit acesta, câte concesiuni și jertfe nu a trebuit să facă guvernul pentru a ajunge la un resultat, care în împrejurări normale avea să urmeze de sine, ca efluc al îndatoririlor, ce le are parlamentul față cu guvernul și cu statul.

Cum stau adî însă lucrurile, partidele naționale din cameră nu au încredere în guvern și știindu-și interesele lor de existență și de egală îndreptățire națională încă neasigurate, nu sunt inclinate ai face fără dificultate nici măcar acele concesiuni, cari se impun cu necesitate în interesul administrațiunii și a guvernării statului.

De-ocamdată, cum am dis, Koerber a reușit să facă posibilă începerea desbaterii budgetului într'un timp, când se mai poate spera, că încă în anul acesta budgetul va fi votat de parlament. El însă nu se poate bucura de succesul său fiind-că n'are nici o siguranță, că speranțele sale nu se vor zădărnici peste nopte.

Și toate acestea le causază cestiunile naționale, peste cari, cum se va convinge ministru-președinte încă de aici încolo, nu se poate trece cu ușurință nici în momente, când se tracolează de marile interese economice ale statului.

Au început să cunoască acesta și acele dintre partidele camerei vieneze, cari nu urmăresc scopuri specifice naționale. Numai deputații cari formază adî clubul român bucovinean se pare că n'au nici o înțelegere pentru luptele naționale, ce s'au încins cu atâta putere în totă Austria, încât este cu neputință a nu prevedea, că ele trebuie să aducă cu sine o mare transformare nu numai

în acel imperiu, ci chiar în monarhia intrăgă.

Așa de pildă a vorbit la prima cetire a budgetului și deputatul bucovinean Lupul. A declarat, că clubul român va vota pentru budget. Calea vaea. Dér cum credeți, că a umbliat să motiveze acesta? A luat în zeffeame luptele naționale de pretutindenî, ca și în Bucovina, și nu s'a sfiiit de a lua în batjocură chiar nisuițele partidului național român bucovinean, vorbind cu-o bucuriă ascunsă de pretinsul său fiasco.

Așa glăsuiesc cel puțin estrasul din vorbirea pactistului Lupul, ce-l reproducem mai jos după „N. fr. Presse“. Am dori să nu fiă esact și să putem constata, că am fost înduși în eróre de acel estras.

Dér și ce a urmat în ciudatul discurs al numitului deputat nu este de așa, ca să ne pótă cât de puțin împăca cu el. Lupul n'are să aducă înainte nici măcar un singur postulat, fia cât de modest, național în favorul Românilor bucovinenî; el cere înființarea de nouă judecătórii districtuale și de cerc și a unei curți de apel în Cernăuți, încolo se mulțimesc cu administrațiunea germană și cu limba germană în școlile române și dice, că decă va trebui le va apéra chiar și contra Germanilor.

Óre în aceea culminează tînta și nisuițele naționale ale Românilor bucovinenî, ca să aibă limba germană în administrațiã și în școle?

Dér ne oprim aici, așteptând să cunoșcem mai întâi tectstul întreg autentic al amintitei vorbirî.

Ne mărginim a constata deocamdată numai, că chiar și social-democratul Pernestorfer, care a vorbit după Lupul, s'a arătat mai naționalist decăt acesta, și a dovedit, că înțelege nota timpului, vede că mișcarea naționalităților răpescce cu sine și pe cele mai mici popore, cari tóte vor să-și apere limba și naționalitatea. Numai Lupul cu ai săi se cred așa de mici și prăpădiți, ca să nu cuteze a trăi decăt din mila veticilor germani și evrei din bêtâna Bucovină!

Declarațiunile lui Col. Szell în clubul liberal. Alaltăeri s'a ținut la clubul liberal din Pesta prima conferență după alegeri a partidului dela putere. Conferența a deschis'o președintele clubului br. *Podmaniczky*. După el a luat îndată cuvântul ministru-președinte Coloman *Szell*, care într'un discours mai lung a făcut și unele enunciațiuni politice. Incepî prin a adresa un salut membrilor partidului și apoi a-se felicita, că partidul a câștigat laurii victoriei în lupta electorală, căci partidul numără și adî tot atâți membri ca la 1896. „Națiunea“ așa-dér acestui partid i-a încredințat conducerea afacerilor sale și a consfințit principiile și scopurile lui. „Prin această manifestare a voinței sale națiunea a declarat, că dorește a reconstrui statul național maghiar, a-l întări, desvolta și a garanta marile noastre scopuri naționale pe baza dreptului public și prin politica liberalismului“. Spune, că încrederea e legă-

tura cea mai prețioasă și mai tare, și cere încredere în trei direcțiuni: încredere din partea guvernului față de partid, încredere dela partid față cu guvernul și încredere între membrii partidului. Declară, că nu se va abate nici cât un fier de pîr dela aceea direcțiune politică, ce a desfășurat'o în programul său; că stă neclintit pe baza programului, ce l'a desfășurat înaintea țării și l'a realizat și în faptă. Numai acest program îl recunoaște și-l va și susține în întregitatea lui; nu va ceda nimic din el, nu va permite o abatere dela el nici lui însuși (Szell), nici altora. Spune, că își deschide inima pentru opinia privată a fiăcărui, dér pe cât de bucurat ascultă părerile altora, pe atât de hotărît trebuie să pretindă, că decă odată s'a stabilit ceva prin cumpănirea consciențioasă a lucrurilor și cauzelor, aceea să se considere și valideze, ca voința unitară a partidului, care obligă pe toți membrii acestuia. Așa pricepe Szell disciplina de partid.

Situațiunea critică în Austria. „Pester Lloyd“ primesc o corespondență dela Viena, în care se dice între altele: Nu se pótă dice, că aici ar fi orisă, dér situațiunea e fără îndoaie critică. Stăruinței ministru-președinte i-a succes de-a face să se începă desbaterii budgetară, delăturându-se propunerile de urgență. Dér tocmai faptul, că Koerber a trebuit să-și dea așa mare silință pentru a dobândi acesta, denotă situațiunea critică.

E caracteristic, că nu numai pentru retragera, dér chiar pentru amânarea unor propuneri de urgență până după desbateriunea generală a budgetului, Koerber a trebuit să facă în anumite casuri promisiuni. Așa de pildă se dice, că Rutenilor, pentru-ca să-și amâne propunerea lor de urgență privitoare la cele ce s'au petrecut când cu alegerile dietale în Galizia, li-a promis ministru-președinte înființarea unui gimnasiu rutin în Stanislau. Unul din cei patru Cehi național-sociali, *Fresl*, a pretins pentru-ca să-și amâne propunerea de urgență, ca condițiune, ca să se reproducă în protocolul stenografic al camerei discursurile ținute în limba cehică. Koerber a refuzat de a-i face pe voiă, din care oasă propunerea lui *Fresl* a și trebuit să fiă desbătută înainte de desbateriunea budgetară.

C'un cuvânt deputații pretind în fiăcare moment câte ceva pentru scopurile lor de partid său nu voesc să sufere, ca să se facă concesiuni altor partide, cum de pildă cei din partidul popular german au cerut lui Koerber să nu facă concesiuni Cehilor pentru intrarea în desbateriunea budgetară. În asemeni împrejurări trebuie să se vorbească de-o situațiune critică, căci a guvernarea pótă numai singur guvernul, ér pretensiunile de felul celor amintite trec peste politica de compromisuri parlamentare.

Din „Reichsratul“ austriac.

(Ședința dela 29 Oct.)

La ordinea zilei este budgetul. Deputatul *Fogacnik* (Sloven) declară, că Slavii de sud nu pot acorda guvernului Koerber încredere nici în cestiunile economice, nici naționale, nici politice... Austria este stat agricol, din care cauză întărirea și fortificarea țărâniei este o cesti-

une eminamente austriacă. Decă nu se vor pune poziții însemnate în budget în favorul agriculturii, partidul său nu va puté vota budgetul.

Deputatul *Lupul* (român) accentuează, că nevoile economice sunt mai mari, decăt cele naționale. Certurile naționale au fost la ordinea zilei și în Bucovina, resultatul lor însă n'a fost fericirea poporelor, după cum se spera, ci un complet fiasco al așa numitei politici de naționalitate! Poporul a întors conducătorilor și țării spatele și a emigrat în Canada. Fόμεa și nevoia sunt lucruri internaționale și Cehul flămând va primi tot așa de bine pânea germană, ca și Germanul flămând pânea cehă. Românii trebuie să ceră, ca alegerile indirecte să fiă schimbate în directe și secrete, menținînd de ocamdată grupările de interese. Noi Românii, dice oratorul, suntem amicii unui parlament central puternic, noi suntem adversarii ai autonomiei naționale! care are drept resultat asuprirea micilor popore, noi suntem amicii unei administrații germane în Bucovina, care țără după cum se știe este poliglotă. O altfel de administrațiã nici nu este posibilă în Bucovina. Noi vom apéra deci limba germană în administrațiã și școlă, decă va fi nevoie, chiar și contra Germanilor! Oratorul constată, că de 126 de ani, de când Bucovina aparține Austriei, Românii n'au pierdut nici un suflet, pe care să-l fi înghițit Germanii și nici Românii n'au luat dela Germanii un singur suflet. În sfirșit declară, că va vota budgetul.

Deputatul *Pernestorfer* (social democrat) spune, că ministru președinte va fi silit în cele din urmă a rezolva cestiunea împăcării Germanilor cu Cehii, care de atâția ani stă neresolvită. Nici noi, social democrații, n'am tăgăduit importanța cestiunei naționale, special în Austria. Noi înțelegem perfect, că Cehii luptă pentru naționalitate și pentru stat, căci o națiune fără teritor, este un lucru, care nu pótă avé durată. Dér nu înțelegem, că ei duo lupta într'un fel, care împedează pentru timp îndelungat rezolvirea. Noi cu toții, afară de pangermani, șcim, că în Austria nu se pótă pur și simplu elimina o națiune. Într'un timp al mișcării de naționalități când se ridică chiar și cele mai mici popore, ca să-și apere naționalitatea, când puternicul imperiu german nu e în stare a germanisa 100.000 de Danezi — cari și ei sunt de altfel tot de rasă germană — se afirmă, că va fi cu puțință a desnaționaliza un popor compact de 5 milioane suflete!... Oratorul pledază pentru armonia între Cehi și Germanii și declară, că nu va vota budgetul.

Dr. *Kathrein* (clerical) spune, că ou discuțiunii pătimașe nu se pótă tãmadui răul cel mare, miseria, care domnesce mai ales în straturile inferioare. Trebuie să dăm guvernului și mijlocele materiale, ca să se pótă ajuta ceva. Declară, că va vota budgetul.

Zasvorka (agrar ceh) este contra guvernului central. Singurul mijloc de împăcare a divergențelor este autonomia țerilor.

(Ședința dela 30 Oct.)

Primul orator a fost *Kramar* (ceh). El impută social-democraților, că în cestiunea ordonanțelor de limbă au ajutat Germanilor să iasă victorioși. Vorbind despre situațiunea politică actuală, spune, că cel ce voesc să conducă un parlament, acelaia

Scheit l'au bătut atât de crunt⁴. (In tot timpul alegerilor, Scheienii noștri erau numiți „Bol-gárszegi romârook”, acuma fôia maghiară a revenit la cunoscutul său limbajiu: „Bolgárszegi oláhok”). Trebuie să rectificăm însă o afirmațiune de două-ori repetată a foiletonistului, că „rabinul devenit călugăr gr. cat. (!) pe care îl citează Laurent ca martor classic în afacerea omorului ritual“ ar fi o persoană fictivă. Acel rabin nu e persoană fictivă, ci e călugărul Neofit, dela mănăstirea Neamțului, care înainte de a suta de ani a scris în limba moldovenescă cartea „Infruntarea Jidovilor“ (tipărită prima-dată la 1803 Febr. 8 tip. Mitropoliei, Iași) tradusă în mai multe limbi și tot-deuna dispărută, par'că ar fi înghițit'o pământul. Cea mai des citată traducere este cea italianescă, în care cuvintele „Ex-rabino Moldavo“ (ex-rabinul moldovean) a fost înțelesă de mai mulți, între cari și de deputatul Schneider din Viena, ex-rabinul „Moldavo“, ca și cum l'ar fi chemat „Moldavo“ și nu Neofit. Neofit va rămâne pururea un classic martor în afacerea omorului ritual, de aceea, decât nu i-se pôte tăgădui existența, — cum o face „Br L.“ — i-se aduce cel puțin acuzația, că a fost un bețiv ordinar, ale cărui cuvinte nu merită credință, cum a făcut rabinul din Berlin (Hirsch Hildesheimer) înainte de asta cu șese ani în „N. Fr. Pr.“

Din archiducesă — contesă. Din cerourile curții vieneze a transpirat soirea, că în familia domnitore se va întâmpla erăși o căsătorie, al cărei unic imbold este amorul. Una din ficele archiducesei Maria Teresia, văduvă după archiducele Carol Ludovic, se va logodi cu contele Salm.

„Societatea de lectură Inocențiu Micu Clain“ a teologilor din Blășiș s'a constituit pe anul ourent ast-fel: Președinte: Sever I. Frănilă teolog an. IV-lea. Vice-președinte: Nicolau Ticaciu, teolog an. III-lea. Secretar: Vasile Moldovan, teolog an. IV-lea. Cassar: Traian German, teolog an. III-lea. Arhivar: Eugen Pop Păcurar, teolog an. III-lea. Controlor: Corneliu Andreea, teolog an. II-lea. Bibliotecar: Petru Țintea, teolog an. II-lea. Notar: Nicolau Marcu, teolog an. I-lea. Membrii în comisiunea literară: Valeriu Vêrv, teolog an. IV-lea. Virgil Hățișgan, teolog an. IV-lea. Gavril Branea, teolog an. III-lea. Iuliu Tătar, teolog an. III-lea. Ioan Boldor, teolog an. II-lea. Octavian Popa, teolog an. II-lea. Petru Suciș, teolog an. I-lea. Ștefan Pop, teolog an. I-lea.

Sabia de onore Țarului. In cerourile armatei franceze s'a pornit o mișcare, cu scop, ca toți acei militari, cari portă decorații, se contribuie la lista din a cărei sumă se se pregătescă o sabie de onore pentru Țarul Rusiei. Sabia va fi predată Țarului de către o delegațiã a veteranilor, pe la finele lui Noemvrie.

Regina Margareta în Fiume. După-cum se anunță din Fiume, văduva regiună Margareta va visita probabil orașele Fiume și Triest.

Ludwig Korodi sen. Eri la ora 1 p. m. a repausat Ludwig Korodi sen. director în retragere al gimnasiunui ev. sãseso din localitate. Repausatul a fost un bărbat de valoare și mult apreciat între conaționalii săi.

Culesul viilor în Ungaria propriu dicită a dat un rezultat mai bun ca anul trecut, mai cu sēmă ca cantitate.

Recolta porumbului. După ultima statistica, recolta porumbului (ocuruzului) în totã lumea se cifrăzã c'un deficit de 207,350 mii hectolitri față de recolta anului trecut. Țările, cari au deficit sunt: Statele-Unite, Canada, Mexic, Italia, Austria, Ungaria. Aceeși recoltă ca în anul trecut au avut Serbia, Portugalia și republica Chili. Recolte de prisos au: România (14,500 mii hect.), Bulgaria, Rusia, Turcia, Egipt, republica Argentina, Uruguay, Franca, Spania. Situațiunea României este cea mai avantajoasă și probabil, că starea ei economică financiară se va îndrepta simțitor în urma vinderii și exportului a însăși-cantității de porumb. După Statele-

Unite (217,500 mii hect.) România a avut cea mai bogată recoltă în porumb (14,500 mii hect.). Exportatorii de grâne au început deja să facă marș cumpărăturii în România.

Cutremurele de pământ în România. D-l Grigore Ștefănescu, cunoscutul geolog și membru al Academiei Române, a publicat unul din memoriile d-sale științifice estras din Analele Academiei Române: „Cutremurele de pământ în România în timp de 1391 de ani, dela anul 455 până la 1846“. Această lucrare are o mare însemnătate pentru noi Români din punctul de vedere științific, mai ales pentru-că e prima lucrare în acest fel și pentru-că e scrisă de cel mai autorizat savant în această materie. D-l Ștefănescu vorbește întâi de despre cutremur în general, arătând, cari sunt cauzele lui. În urmă d-sa dă lista tuturor publicațiilor, ce le-a consultat cu privire la scrierea d-sale. Bine înțeles nu se pôte soi cu siguranță toate cutremurile întâmplătele dela 455 și până la 1846, de ôre ce în cele mai multe casuri nu ni-a rămas nimic scris despre acest fenomen. De aceea d-l Ștefănescu împarte studiul d-sale în trei părți forte logice: 1) Cutremure numai presupuse, că au putut exista în România; 2) Cutremure probabile, că au existat în România; 3) Cutremure întâmplătele cu siguranță în România. Autorul a ținut cu orî-ce preș să fiã cât se pôte de exact, exactitudinea fiind cea dintăi condițiune, ce se cere unui savant.

Noul conducător al Filipinilor. Din Manila se anunță, că generalul *Malvarra*, noul conducător al Filipinilor, a dat un manifest, în care se proclamă de căpitan suprem și declară, că va reorganiza armata și va numi doi mareașali și 4 brigadieri.

Moravuri electorale americane. Se scrie din New-York: Alegerile de primar, cari au început aici, au dat la ivelã lucruri nespuse de strainii. Se pôte spune fără exagerare, că New-Yorkul a devenit acum tot așa de nesigur în ce privește viața și averea, cum erau odinioară orașele din împrejurimile minelor de aur. Spre a-și spori numărul voturilor pentru ziua alegerii, partidul Tammany a concentrat în New-York criminalii de tot soiul, începând dela pun-gași de rënd până la tâlharii de drumul mare. O parte din răsplata, ce li-se dă pentru serviciile aduse, este promisiunea solemnă și categorică de a nu fi pedepsiți pentru crimele făptuite până acum. Din lista hoților, spargerilor și omorurilor săvârșite în ultimele trei săptămăni, se pôte vedé, că noptea nimeni nu mai e sigur de viață în New-York. Acum câte-va zile a fost asasinat și jefuit un om în strada Frankfort, de ce pași depărtare de parcul „Bow“ forte frumos iluminat și tot-deuna animat. Proprietarii de magazine își angajeză paznicii proprii, de ôre-ce n'au încredere în poliția.

Teatru de varietăți. In cafeneaua „Redoute“ a d-lui Schmidt, începând cu ziua de 2 Noemvrie, o trupă de varietăți (Internațional-variété-decent) va delecta publicul amator de distracții. Prețul de intrare Sămbăta și Dumineca 1 corônă, în celelalte seri 35 bani. Buffetul ieftin.

3. Experiența de mai mulți ani au constat, că la suferințe de stomac folosirea cunoscutelor *prafuri seidlitz ale lui Moll*, au efect vindecător, și sunt de preferit altor medicamente. Întăresc stomacul și curățã sângele. Prețul unei cutii originale 2 corône. Se pot căpăta dîlnic prin postă cu rambursă, dela farmacistul A. Moll lift-rantul curții din Viena Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie se se cërã preparatul A. Moll provăduț cu marca de contraventie și subscriere.

Despre duel.*)

IV.

Dér totuși pôte va fi vre-un cas, în care duelul, respective provocarea la duel, să servescă drept probă de curajiu. Decă d. e. i-se spune cui-va, că e fricos și laș, de sigur, că prin faptul, că se va coborî pe arena de duel, va înlătura imputarea, ce i-s'a adus?

*) A-se vedé N-rul 229 al „Gaz. Trans.“.

Curajiu de a-se duela nu este curajiu, care servesc bërbatului spre onore, ci este o fudulie, care desonorăzã. Curajiu de a-se duela stã în raport cu lașitatea, ca risipa cu avaritia, cari ambele, deși opuse, sunt vișii, cari desonorăzã, între cari stã la mijloc virtutea onorifică a liberalității seu dărniciei.

Orî pôte curajiu bărbătesc este identic cu temeritatea ôrbă? Decă așa d'ér lipsa de-o asemenea temeritate nesocotită cine-va mi-o califică drept lașitate, acest reproș involvã tot așa de puțin o ofensă, ca și când mi-ar reproșa cine-va, că n'usunt în stare să bêu într'o sērã cantitatea neînssemnată de-o jumătate hectolitru de bere.

A provoca o serioasă primejdiune a vieții fără nici un scop, nu este curajiu virtuos bărbătesc, cărnia li este opusă lașitatea, ci este pur și simplu o fudulie pécotósă. Pentru adversarul din principiu al duelului astădî se cere un curajiu neamenat mai mare de-a refusa duelul, decât pentru un aderent al duelului de a-se duela.

Imputarea lașității aruncată în fața unui bărbat de onore, nu-i dă dreptul de-a da o probă de îngâmfare criminală, il îndreptătesc însă să dea o probă de adevărul curajiu bărbătesc. Pentru așa ceva însă trebuie să aibă un prilej potrivit, un prilej, în care considerațiunea unui scop important corăspundător cere seu cel puțin permite risicarea vieții.

Să luăm pe vitezul soldat în campanie, care întrepid (dér un nesocotit) privește în fața morții. Eță o probă de veritabil curajiu. Vitezul soldat nu luptă pentru onore sa, el luptă pentru apărarea dreptului și a patriei amenințate și acosta îi servesc spre onore.

A mai rămas duelul ca satisfacțiune, adecã ca mijloc de-a repara onore.

Duelul ar fi apt pentru așa ceva numai presupunând, că print'ensul adversarul ar puté fi forțat cel puțin cu un rezultat probabil, de-a repara onore.

Aici ni-se impune o comparație între duel și răboi, care este o luptă dintre două popore seu grupări de state. Inșe între duel și răboi sunt două diferențe esențiale.

Întăi nu există de fapt nici un tribunal pus peste popore și state, care se judece divergențele de or-ce natură și să aibă și execuția la dispoziție. Decă ar exista acest tribunal, atunci nu s'ar puté admite îndreptățirea răboiului, care are urmări atât de funeste. Din contră, la noi și în toate statele civilizate există pentru particulari asemenea tribunale, cari ne pot procura remedura atât în casuri de litigiu, cât și în casuri de ofense. Mi-se va răspunde, că tribunalele nu au primi, decât în casuri excepționale să judece ofense, pentru cari se obicnuesc a-se provoca la duel.

Firesece, că decât cine-va la cafenea trecând pe lângă o masă, dă jos un jurnal, fără să dîră imediat „pardon“, é respectivul de pe masa cărnia s'a dat jos jurnalul consideră în acest fapt un „casus belli“, un atentat criminal la onore sa, de sigur, că tribunalul nu pôte fi supărat cu un asemenea proces, fără ca să te faci de ris. --Cum însă? Un lucru ridicol se fiã suficient, ca pentru el să-ți pui viața în cumpână! Da, da, duelul, pe lângă totã seriozitatea sa sângerósă, are și unele părți forte copilăresc.

A doua diferență esențială între răboi și duel constă în aceea, că răboiul, după natura sa, este basat pe posibilitatea de a-ți elupta, de a-ți storce dreptul, pe când la duel, după cum s'a mai spus, acosta nu se pôte. Un stat se consideră păgubit în interesele sale de drept, seu ofensat în onore sa de către un alt stat; el cere recunoscerea dreptului său, cere satisfacțiune. Decă nu i-se implinesc cererea, apelăzã la putere spre a forța satisfacțiunea cerută. Acest caracter al forțării îl tradézã răboiul, în opozițiã cu duelul, întâi prin aceea, că adversarul nu este întrebat, decât admite forțarea intenționată, va să dîcã, decât primesc declarațiã de răboi, apoi, și în special, prin aceea, că scopul intenționat nu atêrnă dela răboi ca atare,

ci dela rezultatul lui. A voi să-ți storci o satisfacțiune, după modul, cum se întem-plă acosta în răboi, are cel puțin un înțeles, însă duelul, ca mijloc pentru repararea onorei, este un non sens, fiind-că adversarul este liber de-a primi orî refusa duelul și fiind-că rezultatul lui este irrelevant.

Delaletca.

Răboiul din Africa-de-Sud.

Sciri telegrafice din colonia Cap so-site la *Bruzella* anunță, că în 24 Octomvrie generalul bur *Delarey a raportat o strălucită victoriã asupra armatei generalului Methuen*. Delarey a luat dela Englesi tóte munițiunile și provisiunile și 4 tunuși. Dintre Englesi au cădut 150 și tot pe atăția au fost făcuți prizonieri (Despre lupta acosta s'a vorbit și în telegramele din sorginte englesă, d'ér într'o formă deghisatã. Lupta s'a întâmplat lângă Zeerust, partea nordică a Transvaalului.)

Un colaborator al dîrarului „*Amsterdam Courant*“ a întrebat pe *Krüger*, că ce părere are despre fama morții lui *Dewett*. Eță cum descrie dîristul visita lui la *Krüger*:

— Am aflat pe președintele în cea mai bună dispozițiã. Scrie tocmai un articol pentru o revistă olandesă în care spunea, că premiul Nobel trebuie conferit deputatului liberal engles *Stead*. *Krüger* m'a primit cu următorele cuvinte:

— M'așl rămăși, că soiu ce vréi dela mine. Ai venit, să soiricesc, decât *Dewett* a murit orî nu? Ei, fi liniștit și liniștesc și pe cetitorii d-tale în privința acosta. *Dewett* se bucură de cea mai perfectă sănătate. El nu numai că n'a murit, ci se pregătesc de a tortura și mai mult pe Englesi. A fost silit să-și sohimbe adese-ori locul, ca nu cum-va să cadă în mânilor Englesilor. Acosta se pôte îndoi ușor, fiind-că inimicul e de 20 de ori mai numărós, decât Burii luptătorii. Eu ț'așl puté spune unde se aflã *Dewett*, n'o pot face însă pentru siguranța lui. Și acum mai în urmă când ț'am descoperit mișcările lui *Botha*, numai decât s'a telegrafat la Londra și din Londra lui *Kitchener*, — așa că propriu d'is eu am trãdat lui *Kitchener* planul de luptã al lui *Botha*. Trebuie să soi, că sunt în continuu înunjurat de spioni englesi, cari citesc cu zel dîarele d-vóstre.

Deputatul nationalist din camera francesă *Berry*, a adresat presidentului următorea motiune:

„Camera invitã guvernul, ca dimpreună cu celelalte națiuni să studieze modalitatea prin care Anglia ar puté fi constrinsă, ca femeile, copiii și bëtânii, cari suferă în câmpurile de concentrare englese, să fiã duși în locuri mai igienice.“

Literaturã.

A apărut *Dicționar germano-român* pentru școlã și conversațiune, de T. Alexi. Ed. V. Editura librăriei H. Zeidner, Brașov, 1901. Prețul 3 corône 60 bani (4 lei).

SCIRI ULTIME.

Budapesta, 31 Octomvrie. Așl s'a făcut alegerea de președinte al camerei. A fost ales contele *Albert Apponyi* cu majoritate de 213 voturi.

Paris, 31 Octomvrie. Escadra din Mediterană a plecat eri la Toulon. După comunicările dîrelor, o parte a escadreii a fost trimisă în Levante, cu scop de demonstrațiune contra Turciei.

Londra, 31 Octomvrie. In *Aldershof* a sosit ordinul, ca brigada de cavaleria de acolo să stea gata de plecare în Africa-de-Sud pe la mijlocul lui Noemvrie.

Proprietar: *Dr. Aurel Muresianu.*
Redactor responsabil: *Traian H. Pop.*

Dinaintea Porții Vămii în Brașov
se află cea mai mare și veche

MENAGERIE

din Europa centrală, fondată în anul 1867, de
ANTON KOCZKA și FIU,
unde astăzi Sâmbătă în 2 Novembre a. c.
séra la 7 și jumătate ore
trei domni de aici au pus remăsag cu imblânditorul C. W. Kratochwil, ca vor juca toți în cușca leilor o parte de sah. — După aceea vor goli câteva pahare de vin în sănătatea publicului. Chibiți se caută.
Duminecă în 3 Nov. se va da
3 reprezentații mari.
După prânz la 4, 6 și séra la 7½ ore dau reprezentații cu 30 de fiare selbatice cu
Lei, Panthere pestrițate, Leoparzi, Urși, Lupi, etc. etc.

Prețurile locurilor pentru espositura Zoologică: Local I. cor. I, Local II. bani 60, local III. bani 40. — Militarii dela sergent în jos, gendarmii, finanții și copii sub 10 ani, plătesc jumătate.

Marele Museu de anatomie, pathologie, etnologie și Panoptic
se află în șetrile din apropierea menageriei și se pot vedea totă ziua.

În Cafeneaua Redoute

cu începere din 2 Noiembrie va da reprezentanții o societate de **VARIETĂȚI DECENTĂ.**

Programa partea I, nr. 1 Marș de deschiere, Ouvertură de Vals, de Capelmaestru R. Popper; nr. 2 Cântec, cântate de d-șora Clăr de Lozmai; nr. 3 Chansonete, D-șela Hansy Pauli; nr. 4 Producții de cântări humoristice de E. Völkl; nr. 5 Cântec ung. D-șela Budav Julisca; nr. 6 Număr de metamorfosă (Electric) de d-șora Antonette Rakosy etc.

Inceputul la 8 ore.

Prețurile: Sâmbăta și Dumineca 50 bani. Celelalte zile 15 bani.

Sz. 7766—1901.

tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint tlkvi hatóság, közbirré teszi, hogy „Albina“ takaré- és hitelintézet brassói fióktelepe végrehajthatónak Fota János és neje végrehajtást szenvedők elleni 1120 korona tökekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a zernesti kir. járásbíró-ság) területén lévő az alsó-moeesi 16 sz. tljkben 4929, 4930, 4931, 4932, 4933, 4939/1 hrsz. a fivett ingatlanra a rajta lévő épülettel 1265 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlan az 1901 évi Január hó 20 ik napján délelőtt 9 órakor Alsó-Moees község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1901 évi szeptember hó 6-án.

A kir. jbiróság, mint tlkvi hatóság.

Sz. 6417—1901

tlkvi.

ARVERÉS! HIRDETMEYNI KIVONAT.

A brassói kir. törvényszék mint tlkvi hatóság közbirré teszi, hogy Aldea Anna végrehajthatónak Paszkovits Szilveszter végrehajtást szenvedők elleni 100 kor. tökekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében: brassói kir. törvényszék (a brassói kir. járásbíró-ság) területén lévő s. a brassói 11015 sz. tljkben foglalt 135/2 hely rsz. egész ingatlanra az árverést 1500 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlan az 1901 évi November hó 5-ik napján délelőtt 9 órakor alólirt tlkvhatszág. hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban

a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1901 évi Augustus hó 5-én.

309,1—1.

A kir. törvényszék mint telekényvi hatóság

Sz. 9201—1901.

tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. jár.-bíró-ság mint tlkvi hatóság közbirré teszi, hogy „Olteana“ Alsó-Visti, takaré- és pénztár végrehajthatónak Oana János hágyatéka végrehajtást szenvedők elleni 1160 kor. tökekövetelés s járvélkai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbíró-ság) területén fekvő a streza kerczisorai 55 sz. tljkben Oana Palestina Budák Jánosné Canduletni Paraschiva sz. Tarcea kiskoru Oana Victor, öz. Oana Jánosné neven álló A + 85, 86 hrsz ingtl. 19 kor., 157/2, 159/1 hrsz. ingatlanra 54 kor. 2466 hrsz. ingatlanra 10 kor. 440/2, 441 " " 10 " 2469 " " 11 " 553/1, 554 " " 04 " 2540, 2541/1 " " 17 " 629, 630 " " 23 " 2563, 2568 " " 10 " 642 " " 08 " 2577 " " 05 " 722 " " 07 " 2586 " " 05 " 849 " " 41 " 2607/4 " " 12 " 933/3 " " 29 " 2711 " " 17 " 944, 945 " " 26 " 2830/6 " " 18 " 1331 " " 15 " 2831/1 " " 19 " 1448, 1449 " " 37 " 2845 " " 35 " 1494, 1495 " " 23 " 2918, 2920 " " 40 " 1517 " " 22 " 2972, 2973 " " 49 " 1618 " " 137 " 3137, 3140 " " 32 " 1635 " " 09 " 3153, 3154, " " 26 " 1638 " " 10 " 3156, 3157 " " 11 " 1905 " " 41 " 3238 " " 18 " 1969 " " 13 " 3300 " " 03 " 1990 " " 15 " 3501 " " 08 " 2135/2 " " 06 " 3504 " " 12 " 2275 " " 13 " 3678, 3679 " " 17 " 2278, 2281 " " 25 " 3754, 3755 " " 10 " 2284 " " 14 " 3967 " " 32 " 2322, 2494, " " 43 " A sztreza kerczisorai 242 számu tljkben Oana György kiskoru Oana

Mikiós kiskoru Neagsia Ambrosie Oana Palesztina férj. Budak öz. Folea Tanaszene sz. Oana Aronné szül. Solomon, Canduletiu Paraschiva, kiskoru Oana Victor öz. Oana Jánosné neven álló A + 2653, 2657, 2764, 2768 hrszámu ingatlanra 36 koronában a streza kerczisorai 505 sz. tljkben kiskoru Oana János kiskoru Oana Paraschiva, Oana Aron neven álló A + 150/1 hrsz. ingatlanra 19 koronában a sztreza kerczisorai 571 sz. tljkben, Oana Paraschiva férj. Budák Oana János és Canduletiu Paraschiva neven álló A + 157/1, 158 hrsz. ingatlanra 374 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fenneb megjelölt ingatlan az 1901 évi November hó 22-ik napjának délelőtt 9 órakor Streza kerczisorai községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi November hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügy miniszteri rendelet 8-ik §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. törv. cz. 170-ik §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogarason, 1901 évi augustus hó 21-án.

A kir. jbiróság mint tlkvi hatóság.

Schupiter,
kir. albiró.

297,1—1.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll in contra greutăților celor mai cerbiciose la stomach și pantece, in contra căreilor și acreilor la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite bole femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corône 2.—

Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilă numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de sutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de goidină și reumatism și a altor urmări de răcedă. Prețul unei sticle originale plumbate, Corône 1.90.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin sapun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a pelei, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Corône 1.80. Fiecare bucată de sapun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează glnic prin rambursă postală.

La depozite se se cëră anumiț preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Iekelius, Franz Kelleman și engros la D. Eremia Neptoi, Teutsch & Tartler.